

PL / Ekonomka Markéta Šichtařová: “Jak se má uzdravit ekonomika, v níž bereme výpalné od těch, kdo dokáží vytvářet, živíme z něj úředníky, kteří výpalné spravují, a to, co zbude, hrneme k těm, kdo vytvářet nedokáží???”

- CZ24 News | 1. dubna 2020

ČESKO: INVENTURA MARKÉTY ŠICHTAŘOVÉ Když vezmeme těm, kdo jsou schopni nepřízeň ustát, a přerozdělíme to těm, kdo nepřízeň ustát nemohli, potěšíme sice jedny, ale nevytvoříme tím ani jednu korunu bohatství navrch. Markéta Šichtařová se při pohledu na opatření v době koronavirové krize ptá, jak se má uzdravit ekonomika, v níž bereme výpalné od těch, kdo dokáží vytvářet, živíme z něj úředníky, kteří výpalné spravují, a to, co zbude, hrneme k těm, kdo vytvářet nedokáží. Organismus, jehož vitalitu cíleně ničíme, se nemůže uzdravit. Nenechme si namluvit, že existuje dar od státu, který si sami nezaplatíme.

Nejímá vás hrůza z ekonomické budoucnosti Česka, když se především opoziční politici předhánějí v návrzích, co všechno v souvislosti s koronavirovou pandemií by měl stát kompenzovat a vláda ve snaze nikoho si v této mimořádné době nerozhněvat slibuje na všechny strany?

V podstatě kam se podíváte, každý vybízí: „Rozdejme lidem peníze! Dočasně, jen po dobu krize! Pak se ekonomika uzdraví!“ A říkají to i „ekonomové“. Líbívá jsou teď hesla typu, že jsme „ve válce“, a ve válce se na nějaký veřejný dluh nehledí... Víte, to je taková typická Potěmkinova vesnice. Prostě jenom papírové kulisy. Já vím, že to zní pěkně, že někdo něco dostane.

Jenomže ti, kdo tvrdí, že to je jen dočasné vydání peněz a po něm – nebo díky němu – se ekonomika uzdraví, nemají pravdu. Jak by se měla uzdravit? Jak se uzdraví organismus, v němž jedněm rozdáme něco, co vezmeme druhým? Když vezmeme těm, kdo jsou schopni nepřízeň ustát, a přerozdělíme to těm, kdo nepřízeň ustát nemohli – potěšíme sice jedny, ale nevytvoříme tím ani jednu korunu bohatství navrch. Jak se má uzdravit ekonomika, v níž bereme výpalné od těch, kdo dokáží vytvářet, živíme z něj úředníky, kteří výpalné spravují, a to, co zbude, hrneme k těm, kdo vytvářet nedokáží? Jak se má uzdravit organismus, jehož vitalitu cíleně ničíme? Nenechte si namluvit, že existuje dar od státu, který si sami nezaplatíte.

Kabinet Andreje Babiše pošle každému živnostníkovi, který nemůže pracovat, 15 tisíc korun. Předseda ODS Petr Fiala do médií vypráví, že jeho strana navrhovala 30 tisíc. Zdařile mu sekunduje předseda poslaneckého klubu ODS Zbyněk Stanjura, který požaduje, aby vláda zaplatila podnikatelům postižených koronavirovou krizí za způsobené ztráty. Neměli bychom právě od pravicových politiků předpokládat, že lidem řeknou vedle A i B, že na to všechno může mít stát jen z přímých a nepřímých daní, nebo že se ještě více zadluží? A není ve světle toho nově schválený schodek státního rozpočtu ve výši 200 miliard korun jen iluzí, která se nemůže vyplnit?

Vůbec bych se nedivila, kdyby ve finále byl schodek ještě větší. Ale popravdě – jestli 200, nebo 250 miliard, to opravdu už roli zase až tolik nehraje. Důležitý je přístup. Pokud bychom věděli, že jde o jednorázový výkyv, dalo by se to přežít. Pokud si všichni zvyknou žít z dotací – kde na ně budeme brát? Budeme na ně brát lidem, kteří jsou schopni něco vytvořit, a rozdávat lidem, kteří jsou schopni to jen spotřebovat. Lidé, kteří volají, že máme všichni dostat víc, jsou jak děcka, co si myslí, že peníze se dají vypěstovat na záhonku. Prostě to fungovat nebude.

Senátor Tomáš Golán tvrdí, že jediné řešení, které by ekonomiku udrželo na místě, kde se zastavila, je přímá podpora státu ve formě nahrazení tržeb firem. Našel původní profesí daňový poradce recept na to, jak naše hospodářství zachránit?

Bylo celkem jasné, že po téhle šlamastyce začnou vylézat z děr všichni možní socialisté, ale míra jejich nerozumu mě přesto velmi často šokuje, i když jsem to čekala. Tak jo, jestli chcete, aby zbankrotovalo nejen „pár“ firem, ale přímo celý stát a s ním většina firem, tak jo – realizujte tyhle plány. Socialisté mají společnou jednu věc. Za prvé nikdy neřeknou, kde na své chiméry chtějí vzít, za druhé když je pustíte k moci, brzy si všichni začnou být tak nějak rovni – rovni ve své chudobě, která zákonitě musí přijít. Neexistuje země, která by zavedla socialismus, a prosperovala.

Musím se jen hořce usmívat, když si vzpomenu, jak přesně tihle socialisté vyskakovali jak čertíci z krabičky, když jsem několik let říkala, že Evropa potřebuje ozdravnou recesi jako sůl a že centrální banky a vlády dělají náramně špatně, když se snaží stav hospodářství zamaskovat a krizi oddálit. Říkala jsem, že čím později přijde, tím bude horší. A je. Ne kvůli pandemii. Ale kvůli tomu, že hospodářství je vespod prohnílé a podniky a domácnosti mají dluhy, ale nikoliv zásoby a rezervy... Kdyby bývala recese přišla už před pěti lety, dneska by byly firmy i domácnosti zdravější a tahle pandemie by je nesrazila na kolena. Ale to se tehdy těmto socialistům nějak nezamlouvalo a byla jsem pro ně „asociál“. No fajn, tak tady je výsledek toho neustálého maskování – líbí se jim? Je to snad teď sociálnější?

Ze Senátu vůbec přicházejí originální myšlenky. Poražený kandidát z prezidentské volby Pavel Fischer tvrdí, že děkování českých vládních činitelů Číně za to, že umožnila nákup ochranných prostředků, hraničí s vlastizradou. Podle něj se mají vyrábět v Evropě a toto téma chce v Senátu otevřít. Poradila byste mu, jak toho v tržním hospodářství docílit a jak členské země Evropské unie pro tuto myšlenku získat?

Ale jistě, ráda poradím, jak toho docílit. Zrušte zákoník práce, zrušte ochranu pracovního trhu, zrušte sociální a zdravotní, zapomeňte na gendery a jiné vylomeniny, zapomeňte na ekologický alarmismus. V tu chvíli se najednou vyrovnáte pracovními podmínkami Číně a budete schopni vyrobit zdravotnický materiál stejně levně a konkurenceschopně. Nelíbí se vám můj sarkasmus ani tahle vize? Tak v tom případě zapomeňte na to, že budete umět vyrábět stejně efektivně jako Čína. Prostě buď, anebo.

Premiéři a prezidenti zemí EU se při čtvrtetní videokonferenci neshodli na vytvoření společného dluhopisu eurozóny, za nějž by společně ručily všechny země platící eurem. Zatímco Itálie, Španělsko či Francie argumentují tím, že šíření nákazy zasahuje všechny země, a proto by mu měly čelit společně, Nizozemsko, Rakousko či Německo namítají, že myšlenku tzv. eurobondu řada členských států vždy odmítala s tím, že každá země by měla být schopna své dluhy zvládnout sama. Která z cest by eurozóně jako celku prospěla víc?

Pokus o společné dluhopisy není vůbec nový, já ale tipuji, že ačkoliv se teď mnoha zemím nelíbí, nakonec projde. A bude to mazec, který vůbec nechci domýšlet. Společné evropské dluhopisy jsou totiž založené na principu kolektivní viny a černých pasažérů.

Jde o to, že s těmito dluhopisy v podstatě bohatší země zaplatí dluhy chudších zemí. Tím chudší země ztratí jakoukoliv motivaci k disciplíně, ale motivaci ztratí i ty dosud bohaté země, které ji ještě měly, protože najednou nebudou schopné užívat plodů svého úsilí. Tudiž motivaci chovat se zodpovědně ztratí úplně všichni. Pokud k tomu dojde, bude jen otázkou času, kdy Evropa jako celek zbankrotuje. Můžeme se jen přít o to, zda to bude za 15 nebo 20 let. Nebylo by to hned, vlekle by se to dlouho – ale pokud místo na národních dluhopisech pojedete jen na společných, pak se to jednoho dne stane. Anebo se rozpadne.

Bankovní rada České národní banky ve čtvrtek snížila základní úrokovou sazbu více, než se čekalo, a to rovnou o 0,75 procentního bodu. Navazuje tak na snížení základní sazby z minulého týdne, které už tak bylo nejvýraznější od února 2009. Co lze očekávat od té nejnovější redukce, která je nejvýraznější dokonce od listopadu 2008, kdy vrcholila světová finanční krize?

Opravdu veliké nerozvážnosti se dopustila Česká národní banka v únoru, když v obavách z dočasně zvýšené inflace zvýšila své signální úrokové sazby. Možná si vzpomenete, že jsme tehdy tvrdili, že je to jako šlapat na plynový pedál před zatáčkou a že o co víc centrální banka tehdy úrokové sazby zvýšila, o to víc je velmi brzy bude muset snížit. Přirovnali jsme to k situaci v létě 2008, kdy ČNB také velmi těsně před tím, než došlo k výbuchu na finančním trhu, zdrazila úvěry. A pak je musela o to rychleji zase zlevňovat. No a je to přesně tady.

No dobře, tolik teorie, ale jaké to má pro jednotlivce a jednotlivé podniky praktické dopady? Za prvé do konce roku je obezřetné předpokládat ještě další snížení úrokových sazeb. Podle mne ČNB ještě neskončila.

Za druhé to, že úvěry jsou levnější, vůbec neznamena, že jsou taky dostupnější. Banky jsou si velmi dobře vědomé toho, že podnikům se komplikuje situace a minimálně do konce karantény budou mít některé z nich jisté potíže se svou likviditou. Představa, že kdo bude chtít, dostane skoro zadarmo úvěr od banky, aniž by byl schopen doložit své finanční zdraví, je i nadále naivní.

A za třetí varuji před kurzem koruny. Koruna bude mít spontánně stále ještě sklon oslabovat k euru i k dolaru. Zkušenost z roku 2008 ukazuje, že pokud by byla ponechána „sama sobě“, klidně může oslabit i na 29 CZK/EUR. Je tu však jedno ALE: Centrální bance se to nebude líbit, protože bude vystresovaná z inflace, kterou by dle jejího soudu tak slabá koruna mohla přinést. A tak opravdu reálně roste riziko spuštění intervencí na posílení koruny! Ne, nemyslím si, že by to bylo rozumné a správné – ale to jsem si nemyslela ani před únorovým zvýšením úrokových sazeb, a došlo k němu.